



Національний університет
водного господарства та природокористування

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та
природокористування
Кафедра економіки підприємства

06 – 01 – 152

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до самостійної роботи студентів спеціальності 076
«Підприємництво, торгівля і біржова діяльність» з дисципліни
«Економічна безпека бізнесу» денної та заочної форм навчання



водного господарства
та природокористування

Рекомендовано науково-методичною комісією
зі спеціальності 076 «Підприємництво,
торгівля і біржова діяльність»,
протокол № 1 від 15.09.2016 р.

Рівне – 2016

Методичні вказівки до самостійної роботи студентів спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля і біржова діяльність» з дисципліни «Економічна безпека бізнесу» денної та заочної форм навчання/ О.Ю.Лесняк – Рівне: НУВГП, 2016. – 24 с.

Упорядник: О.Ю.Лесняк, к.е.н., доцент кафедри економіки підприємства

Відповідальна за випуск: Н.Б. Кушнір, канд. екон. наук, професор, зав. кафедрою економіки підприємства.

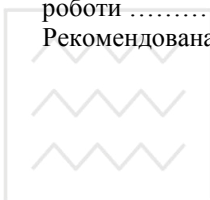


Національний університет
водного господарства
та природокористування



ЗМІСТ

Зміст	3
1. Основні засади самостійної роботи студентів над поглибленим вивченням дисципліни	4
2. Опис дисципліни та структура залікового кредиту	7
2.1. Опис навчальної дисципліни	7
2.2. Структура навчальної дисципліни	7
2.3. Розподіл балів, що присвоюються студентам	8
2.4. Шкала оцінювання знань	8
3. Програма навчальної дисципліни	9
4. Методичні поради до самостійної роботи	12
5. Критерії оцінювання самостійної роботи студентів у ЄКТС	13
6. Тематика самостійної роботи	15
6.1. Тематика самостійної роботи і рефератів	15
6.2. Вимоги до оформлення звіту про виконання самостійної роботи	19
7. Рекомендована література	22





1. Основні засади самостійної роботи студентів над поглибленим вивченням дисципліни „Економічна безпека бізнесу”

1.1. Загальні положення

1.1. Підготовка кваліфікованих фахівців, конкурентоспроможних на європейському та внутрішньому ринках праці, здатних до компетентної, відповідальної й ефективної діяльності за своєю спеціальністю на рівні світових стандартів неможливе без систематичної самостійної роботи.

1.2. Метою методичних вказівок є визначення вимог та умов, потрібних для організації самостійної навчальної й наукової праці студентів.

1.3. Ці методичні вказівки спрямовані на вирішення таких головних завдань:

- створення умов для реалізації єдиного підходу до організації самостійної роботи студентів;
- сприяння формуванню у студентів навичок самостійної навчальної, науково-дослідної й практичної роботи;
- сприяння розвитку й поглибленню професійних, наукових і практичних інтересів студентів;
- сприяння формуванню професійних якостей, знань, умінь і навичок майбутніх фахівців;
- створення умов для гармонійного творчого розвитку особистості студента.

1.2. Організаційно-методичні засади

2.1. Самостійна робота над поглибленим вивченням дисципліни „Економічна безпека бізнесу” є невід’ємною складовою ЄКТС в університеті.

2.2. На вивчення дисципліни „Економічна безпека бізнесу” відведено 3 кредити, що складає 90 годин.

2.3. Аудиторні заняття складають 32 години, у т.ч. лекцій — 18 год., практичних занять — 14 год.

2.4. Самостійна робота складає 58 годин (64%), що відповідає вимогам ЄКТС.

2.5. Основними завданнями самостійної роботи студентів є засвоєння в повному обсязі програми дисципліни „Економічна безпека бізнесу” та послідовне вироблення навичок використання отриманих знань для ефективної самостійної професійної діяльності на рівні світових стандартів.

2.6. Самостійна робота студентів містить у собі:

- підготовку до аудиторних занять (лекційних та практичних);
- виконання відповідних завдань з навчальної дисципліни протягом семестру;
- самостійну роботу над окремими темами навчальної дисципліни відповідно до навчально-тематичного плану;
- підготовку до практичних занять та виконання завдань, передбачених робочою програмою дисципліни;



- підготовку до усіх видів контрольних випробувань, у тому числі до модульних та підсумкового;
- участь у роботі факультативів, спецсеминарів тощо;
- участь у студентських наукових і науково-практичних конференціях, семінарах, олімпіадах тощо;
- інші види діяльності, що ініціюються та здійснюються університетом, факультетом, кафедрою й органами студентського самоврядування.

1.3. Умови для самостійної роботи

3.1. Умови для самостійної роботи створює університет і кафедри: економіки підприємства; фінансів та економіки природокористування.

3.2. Матеріально-технічне й інформаційно-технічне забезпечення самостійної роботи містить у собі:

- бібліотеку з читальним залом, укомплектовану потрібною літературою з ринкової економіки та маркетингу;
- методичний кабінет кафедри економіки підприємства з підбірки літератури з економіки підприємства;
- комп'ютерні класи університету з можливістю роботи в Інтернеті;
- аудиторії для самопідготовки;
- навчальну й навчально-методичну літературу, розроблену автором лекційного курсу з урахуванням збільшення частки самостійної роботи студентів в ЄКТС;

3.3. Кафедри, лабораторії і дослідні центри університету мають право залучати студентів до участі в науково-дослідній роботі відповідно до положень про ці підрозділи.

1.4. Організація самостійної роботи

4.1. Організацію самостійної роботи студентів здійснює кафедра, лектор, а також самі студенти.

4.2. Організація самостійної роботи містить у собі необхідну документацію, що регламентує самостійну діяльність студентів, і визначається цим Положенням.

4.3. Співвідношення самостійної й аудиторної роботи студентів з вивчення дисципліни „Економічна безпека бізнесу” визначається навчальним планом напряму підготовки фахівців з урахуванням наявності, доступності та якості навчальних, наукових та методичних видань.

4.4. У межах підготовки студентів до самостійної роботи над вивченням дисципліни „Економічна безпека бізнесу” з метою формування первинних навичок самостійної роботи під час першої лекції розглядається питання „Організація самостійної роботи студентів”.

4.5. Організація й контроль ходу і змісту навчальної самостійної роботи та її результатів здійснюється відповідно до графіків самостійної роботи студентів факультету економіки та підприємництва.

4.6. З власної ініціативи кафедра може проводити студентські навчальні й наукові заходи (конференції, олімпіади, симпозиуми тощо).

1.5. Вимоги до самостійної роботи

5.1. Самостійна навчальна й навчально-дослідна робота виконується студентами під керівництвом викладача, який здійснює аудиторну роботу в цій навчальній групі.

5.2. Самостійна робота студентів повинна мати такі головні ознаки:

- бути виконаною особисто студентом або студентською підгрупою (командою), де кожен її член самостійно виконує свою частину колективної роботи;
- бути закінченою розробкою, де розкриваються й аналізуються актуальні проблеми з певної теми або її окремих аспектів;
- демонструвати достатню компетентність автора в розкритті питань, що досліджуються;
- мати навчальну, наукову, й/або практичну спрямованість і значимість;
- містити певні елементи новизни;
- самостійна письмова робота оформляється відповідно до вимог кафедри.

1.6. Навчально-методичне забезпечення самостійної роботи

6.1. Навчально-методичне забезпечення самостійної роботи студентів враховує специфіку різного роду діяльності студентів і викладачів.

6.2. Усі навчально-методичні та навчальні матеріали й видання щодо дисципліни „Економічна безпека бізнесу” містять рекомендації для самостійної роботи студентів.

6.3. Рекомендації із самостійного вивчення або повторення навчального матеріалу містять вказівки щодо терміну, обсягу, якості засвоєння матеріалу із зазначенням навчальних, наукових та навчально-методичних видань, що використовуються з цією метою, а також питання для самоконтролю, тести, контрольні запитання і завдання, приклади оформлення самостійної письмової роботи та ІНДЗ.

6.4. Запропоновані студентам навчальні видання оформлені таким чином, що ключові елементи тексту (визначення, концепції, ідеї, приклади) виділені.

6.5. Для підвищення ефективності підготовки студентів до самостійної професійної діяльності розроблені ситуаційні вправи та проблемні запитання.

1.7. Контроль самостійної роботи

7.1. Результати самостійної роботи студентів оцінюються викладачем, який веде практичні заняття з навчальної дисципліни.

7.2. Форми контролю самостійної роботи обираються викладачем з таких варіантів:

- поточний контроль на основі виконання вправ та завдань під час

- інтерактивний контроль самостійної роботи над теоретичним матеріалом під час практичних занять;
- поточний контроль засвоєння знань на основі оцінки усної відповіді на питання, повідомлення під час практичних занять;
- письмовий звіт про результати розв'язання господарської ситуації;
- звіт за темою, що вивчалася самостійно;
- тестування, виконання письмової контрольної роботи.

7.3. Результати самостійної роботи студентів можуть бути опубліковані в спеціалізованих студентських наукових виданнях, апробовані на науково-практичних студентських конференціях.

2. Опис дисципліни та структура залікового кредиту

2.1. Опис навчальної дисципліни „ Економічна безпека бізнесу”

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 0305 «Економіка та підприємництво»	Нормативна	
Загальна кількість годин – 90	Спеціальність 076 «Підприємництво, торгівля і біржова діяльність»	Рік підготовки:	
		4-й	5-й
		Семестр	
		8-й	10-й
Тижневих годин для денної форми навчання – лекційних – 2 год., практичних – 2 год.	Рівень вищої освіти: бакалавр	Лекції	
		18 год.	2 год.
		Практичні	
		14 год.	8 год.
		Лабораторні	
		0 год.	0 год.
		Самостійна робота	
		58 год.	80 год.
Індивідуальні завдання: 0 год.			
Вид контролю: іспит			

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання – 36/64%; для заочної форми навчання – 11/89%.



2.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	Денна форма							Заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі						
		л	п	л	і.р.	с.р.		л	п	л	і.р.	с.р.		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Тема 1. Поняття та основні категорії економічної безпеки бізнесу	14	2	2				10	6		1				5
Тема 2. Врахування ризику в системі економічної безпеки бізнесу	18	4	4				10	21		1				20
Тема 3. Аналіз ризиків та методи їх оцінювання	16	4	2				10	22		2				20
Тема 4. Структура та система економічної безпеки бізнесу	13	2	1				10	9	2	2				5
Тема 5. Функціональні складові системи економічної безпеки бізнесу	29	6	5				18	32		2				30
Усього годин	90	18	14				58	90	2	8				80

2.3. Розподіл балів, що присвоюються студентам

Поточне тестування					Підсумковий контроль	Сума
Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	до 40	до 100
5	15	15	5	20		

2.4. Шкала оцінювання знань

Сума балів за всі форми навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	Для екзамену, курсового проекту (роботи)	Для заліку
90-100	відмінно	зараховано
82-89	добре	
74-81		
64-73	задовільно	
60-63		
35-59	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни



Тема 1. Поняття та основні категорії економічної безпеки бізнесу

1. Поняття, визначення та економічна сутність економічної безпеки бізнесу.

Безпека, економічна безпека, економічна безпека бізнесу, підходи до трактування понять різних наукових шкіл.

2. Основні категорії економічної безпеки бізнесу

Об'єкт, суб'єкт та предмет економічної безпеки, ризик, загроза, збиток, зв'язок між ризиком та безпекою.

3. Кількісна оцінка економічної безпеки бізнесу

Критерій оцінювання економічної безпеки, індикаторний, ресурсно-функціональний а програмно-цільовий підходи до оцінювання, методи оцінювання економічної безпеки, оцінка стану економічної безпеки за допомогою інтегрального показника, показника прибутку, сукупного критерію, системи показників, критеріальних та аналітико-інформаційних показників.

Тема 2. Врахування ризику в системі економічної безпеки бізнесу

1. Поняття економічної ефективності та її врахування в системі економічної безпеки бізнесу

Економічний ефект, принципи розрахунку економічного ефекту – врахування фактору часу, системного підходу та витрат і результатів протягом ЖЦТ, розрахунок чистої теперішньої вартості та ризик, розрахунок ставки дисконту.

2. Оцінка ризиків при прийнятті рішення

Функція корисності, правило Лайклайхуда, Байеса, Лапласа, максі-макса, міні-макса та ін., побудова дерев рішень та дерев ризику, оцінка ризику на основі методів математичної статистики,

3. Економічне обґрунтування рішення

Експертні методи оцінки ризику, оцінювання достовірності отриманих експертних суджень, стратегії поводження з ризиками: стратегія уникнення ризику, зменшення ризику, передача ризику, розподіл ризику, погодження з ризиком.

Тема 3. Аналіз ризиків та методи їх оцінювання

1. Методи кількісної оцінки ризику

Поняття ймовірності, дисперсії, стандартного (середньоквадратичного) відхилення, коефіцієнту варіації, область ризику та коефіцієнт ризику, метод аналізу доцільності затрат, аналітичний метод, матриця чутливості, аналіз сценаріїв, метод аналогій, метод Монте-Карло, нормативний метод, метод «події-наслідки»,

2. Основи концепції ризик менеджменту

Ключові поняття ризик-менеджменту, механізм управління ризиками, світова практика стандартизації управління ризиками, стандарти ризик-менеджменту, матриця ризику, прийоми зниження ризику, страхування, розподіл та об'єднання ризиків.

Тема 4. Структура та система економічної безпеки бізнесу

1. Економічна безпека на рівні держави та регіону

Поняття економічної безпеки держави, макроекономічна безпека, фінансова безпека держави, зовнішньоекономічна, інвестиційна, науково-технологічна, енергетична та соціальна безпека, демографічна, продовольча та виробнича безпека; рівні стану економічної захищеності регіону, методика розрахунку рівня економічної безпеки України.

2. Система економічної безпеки бізнесу

Засоби забезпечення економічної безпеки бізнесу, методи забезпечення економічної безпеки бізнесу, алгоритм управління економічною безпекою бізнесу,

3. Структура економічної безпеки бізнесу

Складові економічної безпеки бізнесу – фінансова безпека, ринкова, правова, кадрова, інтелектуальна безпека, інтерфейс на, інформаційна, технологічна, екологічна та силова безпека бізнесу.

Тема 5. Функціональні складові системи економічної безпеки бізнесу

1. Показники фінансової безпеки бізнесу

Поняття фінансової безпеки бізнесу та критерії її досягнення, коефіцієнти концентрації власного капіталу, фінансової залежності, маневрування власного капіталу, фінансового ризику, обіговості матеріальних засобів, оборотності матеріальних оборотних коштів, показники рентабельності та ліквідності тощо.

2. Моделі та методи діагностики банкрутства бізнесу

Моделі Альтмана, Теффлера, Ліса, Спрінгейта, Терещенка, Мітвійчука, модель оцінювання достатності оборотних коштів для покриття поточних затрат; коефіцієнт Бівера,

3. Механізм підвищення фінансової стійкості бізнесу

Рівні ризикованості підприємницької діяльності, механізм підвищення фінансової стійкості в умовах стабільного функціонування та нестабільної фінансової ситуації, етапи підвищення фінансової безпеки бізнесу.

4. Правова складова економічної безпеки

Правові загрози діяльності бізнесу, функції юридичної та патентно-лицензійної служби, алгоритм охорони політико-правової складової економічної безпеки бізнесу, оцінка рівня правової безпеки бізнесу.

5. Кадрова складова економічної безпеки бізнесу

Поняття персоналу та види загроз, що походять зі сторони трудових ресурсів бізнесу, категорія «кадрова безпека», аспекти кадрової безпеки: безпека життєдіяльності та охорона праці, фізична безпека, соціально-мотиваційна, кар'єрна безпека, естетична, інформаційна безпека персоналу, пенсійно-страхова, анти конфліктна безпека, психолого-комунікаційна безпека та ін.; розрахунок рівня кадрової складової економічної безпеки; показники плинності кадрів, абсентеїзму та ін.

6. Інтерфейсна складова економічної безпеки бізнесу

Поняття інтерфейсної складової економічної безпеки, критерії її оцінювання, оцінка ситуаційної надійності економічних контрагентів, інтегральне оцінювання інтерфейсної складової економічної безпеки бізнесу.

7. Інтелектуальна складова економічної безпеки бізнесу.

Негативні впливи на інтелектуальний рівень бізнесу, показники-критерії інтелектуальної складової економічної безпеки бізнесу, інтегральне оцінювання інтелектуальної складової економічної безпеки бізнесу

8. Інформаційна складова економічної безпеки бізнесу

Інформаційна безпека бізнесу та охорона комерційної таємниці на підприємстві, показники інформаційної безпеки – конфіденційність, цілісність, доступність; активні, пасивні та підтримуючі засоби захисту інформації; коефіцієнти повноти, точності та суперечливості інформації, оцінка рівня інформаційної безпеки бізнесу.

9. Технологічна складова економічної безпеки бізнесу

Негативні впливи на технологічну складову економічної безпеки; процес



охорони, технологічної безпеки та його основні етапи; оцінка рівня технологічної складової економічної безпеки.

10. Екологічна складова економічної безпеки бізнесу.

Види екологічних загроз підприємству, оцінка еколого-економічного ризику, поняття еколого-економічних збитків, втрат та витрат та методика їх розрахунку та прогнозування, рівні еколого-економічної безпеки бізнесу.

11. Силова складова економічної безпеки бізнесу.

Причини силових загроз діяльності бізнесу, заходи підприємства, спрямовані на організацію силового захисту його безпеки, інституційні засоби підтримання силової безпеки підприємства; оцінка рівня силової складової економічної безпеки бізнесу.

4. МЕТОДИЧНІ ПОРАДИ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

При самостійній роботі з навчальними книгами, в Інтернеті та при підготовці до контролю з дисципліни „Економічна безпека бізнесу” потрібно звернути особливу увагу на наступне.

1. Поглиблене і детальне ознайомлення з:

- ключовими поняттями та термінами;
- економічними закономірностями;
- використанням підприємства в галузях народного господарства;
- економічними основами діяльності підприємства;
- економічною ефективністю.

2. Нагадуємо що при роботі з першоджерелами на паперових та електронних носіях потрібно складати конспект з посиланням на авторів, щоб уникнути плагіату.

3. Якщо обрана Вами тема самостійної роботи має відношення до елементів комплексу маркетингу, то можна оформити належним чином звіт і надати його викладачу для перевірки.

4. При підготовці до тестового контролю радимо використати тренінгові тестові програми.

5. Лекційного конспекту та робочого зошиту достатньо для складання тестового контролю на позитивну оцінку, проте перездача тестів на підвищену оцінку в ЄКТС не передбачена. Це можливо лише під час екзамену, який проводиться за повною програмою курсу „Економічна безпека бізнесу”

6. Нагадуємо, що Ваші навчальні досягнення оцінюються за 100-бальною шкалою, тому радимо вести власний облік напрацьованих балів аби уникнути непорозумінь у майбутній підсумковій оцінці.



5. Критерії оцінювання самостійної роботи студентів у ЄКТС

Критерії оцінювання	Кількість набраних балів	Оцінка за 4-х бальною шкалою	Рівень компетентності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Значення оцінки ЄКТС
1	2	3	4	5	6
Студент виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили	90 ... 100	5	Високий (творчий)	A	ВІДМІННО



1	2	3	4	5	6
Студент вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	82...89	4	Достатній (конструктивно-варіативний)	B	добре
Студент вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок	74...81			C	добре
Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих	64...73	3	Середній (репродуктивний)	D	задовільно
Студент володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні	60...63			E	задовільно
Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу	35...59	2	Низький (рецептивно-)	FX	незадовільно з можливістю повторного оцілювання

1 вродного господарства	2	3	4	5	6
Студент володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів.	1...34			F	неприйнятно з об'єктивним повторним вивченням

6. Тематика самостійної роботи

Усі студенти можуть обрати одну з запропонованих тем і самостійно виконати додаткове поглиблене теоретичне дослідження. Окрім цього, студенти, які мають поточний академічний борг можуть обрати додаткову тему з того змістового модуля, який є його боргом, з таким розрахунком, аби додаткова кількість балів за звіт про додаткове дослідження була достатньою для зарахування відповідного змістового модуля з позитивною оцінкою. Не виключено, що студенту потрібно буде виконати 2-3 додаткових дослідження, аби ліквідувати поточний академічний борг з кожного змістового модуля або набрати значну кількість балів для отримання високої оцінки.

6.1. Тематика самостійної роботи

№ з/п	Тема самостійної роботи	Короткий зміст	Кількість годин, денна / заочна форма навчання
1	2	3	4
1.	Економічна безпека бізнесу: сутність і передумови формування	Генезис наукових підходів до вивчення економічної безпеки підприємства; загальна характеристика економічної безпеки; видова класифікація проявів економічної безпеки; структура економічної безпеки.	4/8

1	2	3	4
2.	Критерії та механізм формування (забезпечення) економічної безпеки бізнесу	Ресурсно-функціональні складові економічної безпеки; критерії визначення економічної безпеки; рівні економічної безпеки; способи безпечної організації бізнес-процесів.	6/8
3.	Діагностика рівня економічної безпеки бізнесу	Фактори формування економічної безпеки; джерела інформації при оцінюванні рівня економічної безпеки; методичні основи підбору аналітичних показників безпеки; основи цільової оптимізації та побудови системи моніторингу економічної безпеки; моделі інтегральної оцінки економічної безпеки; оцінка рівня безпеки підприємств різних галузей.	6/8
4.	Інформаційна безпека бізнесу за сучасних умов господарювання	Різновиди та джерела комерційної інформації; технологія збору, накопичення та аналізу інформації; способи організації корпоративної бази знань; система аналітичних індикаторів оцінки рівня інформаційної безпеки бізнесу;	6/8
5.	Інтелектуальна власність бізнесу: способи захисту та отримання конкурентних переваг	Інтелектуальний капітал бізнесу; алгоритм виділення таємної інформації; показники оцінки рівня захисту інтелектуальної власності;	6/8
6.	Оцінка і забезпечення фінансової безпеки бізнесу	Обґрунтування безпечної фінансової моделі; фінансові потоки підприємств різних галузей; система показників рівня економічної безпеки.	6/8
7.	Організаційно-методичні основи побудови систем забезпечення економічної безпеки сучасних підприємств	Активні та пасивні методи забезпечення економічної безпеки бізнесу; конкурентна розвідка; система контрольних індикаторів.	6/8

1	2	3	4
8.	Організація бізнесу та персонал підприємства – основні складові його економічної безпеки	Організаційні моделі підприємницької діяльності; моделі балансування економічних інтересів; фіктивна та тіньова підприємницька діяльність; збереження ключових працівників підприємства.	6/8
9.	Управління правами власності, як спосіб запобігання агресивним поглинанням	Способи та моделі управління корпоративними правами власності; технології поглинання підприємств; моделі захисту прав власності; аналітичні індикатори управління корпоративними правами.	6/8
10.	Управління економічною безпекою бізнесу на різних стадіях розвитку	Системи управління економічною безпекою; економічна безпека малих підприємств; організація служби економічної безпеки.	6/8
Всього			58/80

Тематика рефератів

Тема 1. Економічна безпека бізнесу: сутність і передумови формування
 Генезис наукових підходів до вивчення економічної безпеки бізнесу.
 Загальна характеристика економічної безпеки бізнесу.
 Видова класифікація проявів економічної безпеки бізнесу.
 Структура економічної безпеки бізнесу.
 Основні передумови та проблемні ситуації у діяльності бізнесу, що потребують підтримання економічної безпеки.

Література: [8, 11, 12]

Тема 2. Критерії та механізм формування (забезпечення) економічної безпеки бізнесу

Ресурсно-функціональні складові економічної безпеки бізнесу.

Критерії визначення економічної безпеки бізнесу.

Рівні економічної безпеки бізнесу.

Спосіб організації бізнес-процесів бізнесу як основа побудови механізмів формування економічної безпеки підприємств.

Література: [1, 2, 7, 15, 19-21, 27]

Тема 3. Діагностика рівня економічної безпеки бізнесу



Джерела інформації для оцінки та аналізу рівня економічної безпеки бізнесу.

Методичні підходи до конструювання аналітичних показників оцінки рівня економічної безпеки бізнесу.

Основи цільової оптимізації та побудови систем моніторингу (діагностики) економічної безпеки компанії.

Сучасні моделі інтегральної оцінки рівня економічної безпеки бізнесу.

Особливості оцінки рівня економічної безпеки підприємств різних сфер бізнесу.

Література: [4, 5, 8, 9, 11, 13, 16, 24, 22, 26, 25]

Тема 4. Організаційно-методичні основи побудови систем забезпечення економічної безпеки сучасних підприємств

Активні та пасивні методи забезпечення економічної безпеки бізнесу.

Конкурентна розвідка сучасних підприємств та способи захисту комерційних інтересів.

Формування системи ключових контрольних індикаторів оперативного та стратегічного моніторингу.

Література: [3-6, 8-9, 11-12, 14, 17, 26]

Тема 5. Організація бізнесу та персонал бізнесу – основні складові його економічної безпеки

Організаційні моделі підприємницької діяльності та рівень їх безпеки.

Моделі балансування економічних інтересів в підприємницькій діяльності.

Фіктивна та тіньова підприємницька діяльність як загроза економічній безпеці бізнесу.

Визначення та збереження ключових працівників підприємства

Оцінка рівня залежності підприємства від ключових працівників

Література: [4-5, 10-12, 26]

Тема 6. Інформаційна безпека бізнесу за сучасних умов господарювання

Поняття інформаційної безпеки, різновиди та джерела комерційної інформації

Технологія збору, накопичення та аналітичної обробки комерційної інформації.

Способи організації корпоративної бази знань та методи її захисту.

Система аналітичних індикаторів оцінки рівня інформаційної безпеки бізнесу

Література: [4-5, 8, 10-12, 26]



Тема 7. Інтелектуальна власність бізнесу: способи захисту та отримання конкурентних переваг

Інтелектуальний капітал бізнесу: формування, використання та захист прав власності

Алгоритм визначення інформації, що становить комерційну таємницю бізнесу

Показники оцінки рівня захисту інтелектуальної власності бізнесу

Література: [1, 2, 7, 15, 19-21, 27]

Тема 8. Управління правами власності, як спосіб запобігання агресивним поглинанням

Сучасні способи та моделі управління корпоративними правами власності

Основні технології поглинання підприємств

Моделі захисту прав власності: зарубіжний досвід та вітчизняні особливості

Аналітичні індикатори управління корпоративними правами: оцінка та аналіз

Література: [4-5, 9, 12]

Тема 9. Оцінка і забезпечення фінансової безпеки бізнесу

Обґрунтування безпечної фінансової моделі бізнесу

Національні особливості організації фінансових потоків підприємств різних сфер бізнесу

Система показників оцінки рівня фінансової безпеки підприємств

Література: [8, 11, 12]

Тема 10. Управління економічною безпекою підприємства на різних стадіях розвитку

Системи управління економічною безпекою бізнесу

Економічна безпека малих підприємств: технологія оцінки та способи забезпечення

Організація служби економічної безпеки на середніх великих бізнесу: функції, повноваження, технології роботи

Література: [4-5, 10-12, 26]

Примітка: Студент може запропонувати власну тему дослідження і узгодити її з викладачем

6.2. Вимоги до оформлення звіту про виконання самостійної роботи.

Структура та зміст звіту:

- *зміст* (з зазначенням сторінок розділів та підрозділів);
- *вступ* (мета, завдання роботи та її основні положення);



- **теоретичне обґрунтування** (виклад базових положень, принципів, алгоритмів на основі яких виконується теоретичне чи практичне завдання);
- **основні результати роботи** подаються результати, схеми, таблиці, малюнки, моделі, описи, систематизована реферативна інформація та її аналіз);

- **загальні висновки** (структуризовані за підрозділами);
- **список використаної літератури** (оформлений відповідно до вимог);
- **рецензія** (одного із студентів академгрупи).

Оформлення звіту. Звіт подається викладачу ретельно відредагованим і чітко віддрукованим на папері формату А4:

- шрифт — Times New Roman;
- розмір шрифту — 14 кегель;
- інтервал між рядками — одинарний;
- абзац — 5мм, поля: праве, ліве, верхнє — 15мм, нижнє — 17мм;
- нумерація сторінок — по центру нижнього поля;
- формули друкуються по центру сторінки, нумерація по правому полю, основний розмір шрифту — 14 кегель.

Максимальний обсяг звіту — до 15 сторінок разом з таблицями, графічним матеріалом, додатками та списком використаної літератури.

Оцінювання звіту. Якщо при перевірці в звіті не виявлено суттєвих фахових помилок, оформлення її відповідає вимогам кафедри, то така робота може бути прийнята без захисту з оцінкою „відмінно”. У всіх інших випадках звіт захищається з виставленням відповідної оцінки в межах до 20 балів.

ВІДМІННО, що відповідає 16-20 балам за шкалою ЄКТС, ставиться: при виконанні звіту у повному обсязі, таблична та графічна частина не мають помилок; відповіді на запитання вичерпні й аргументовані; оформлення відповідає вимогам кафедри.

ДОБРЕ, що відповідає 11-15 балам за шкалою ЄКТС, ставиться якщо: звіт виконано в повному обсязі і він не містить помилок, які потребують його переробки; відповіді на запитання даються по суті, але не в деталях.

ЗАДОВІЛЬНО, що відповідає 6-10 балам за шкалою ЄКТС, ставиться, якщо звіт виконано не в повному обсязі; мають місце помилки; оформлення не відповідає вимогам; відповіді на запитання даються не в повному обсязі.

НЕЗАДОВІЛЬНО, що відповідає 1-5 балам за шкалою ЄКТС, виставляється якщо: звіт виконано не в повному обсязі; мають місце суттєві помилки, які тягнуть за собою переробку; оформлення не відповідає вимогам; на запитання студента дає неправильні відповіді.



Національний університет
водного господарства

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та природокористування
Кафедра економіки підприємства

Зразок оформлення
титульної сторінки

ЗВІТ

**про виконання самостійної роботи з дисципліни „Економічна безпека
бізнесу” на тему:**



Національний університет
водного господарства
та природокористування

Виконав(ла) ст. гр. курсу
спеціальності „”
П.І.Б.

Рівне — 20__



7. Рекомендована література

1. Модельовання економічної безпеки: держава, регіон, підприємство / [В.М. Геєць, М.О. Кизим, Т.С. Клебанова та ін.]; за ред. В.Гейця. – Х.: ВД «ІНЖЕК», 2006. – 240 с.
2. Васильців Т.Г. Економічна безпека підприємництва України: стратегія та механізм зміцнення: монографія / Т.Г. Васильців – Львів: Вид-во «Арал», 2008. – 386 с.
3. Основы экономической безопасности (Государство, регион, предприятие, личность) / [под ред. Е.А. Олейникова]. – М.: Изд-во «Интел-Синтез», 1997. – 212 с.
4. Економіка бізнесу: Підручник - Вид. 2-е, перероб. та доп. / [За заг. Ред. С.Ф. Покропивного] – К.: КНЕУ, 2000.
5. Шлемко В.Т. Економічна безпека України: сутність і напрями забезпечення / В.Т. Шлемко, І.Ф. Бінько. – К., 1997. – 143 с.

7.2. Допоміжна

6. Барановський О.І. Фінансова безпека / О.І. Барановський – К.: Фенікс, 1999. – 338 с.
7. Донець Л.І., Ващенко Н.В., Економічна безпека бізнесу: Навч. посібник. / Л.І. Донець, Н.В. Ващенко. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 240 с.
8. Механизмы управления экономической безопасностью / [Ю.Г. Лысенко, С.Г. Мищенко, Р.А. Руденский и др.] / под ред. Ю.Г. Лысенко. – Донецк: Изд-во «ДонНУ», 2002. – 178 с.
9. Андрощук Г. А. Экономическая безопасность предприятия: защита коммерческой тайны / Г. А. Андрощук, П. П. Крайнев. - К. : Видавничий Дім «Ін Юре», 2000. - 398 с.
10. Аніщенко І. В. Оцінка ефективності реалізації та фінансове забезпечення програм розвитку малого бізнесу в регіоні / І. В. Аніщенко, Ю. Б. Пінчук // Економіка та держава, 2005. - № 10. – С. 29-33.
11. Ареф'єва О. В. Наукові основи формування економічної безпеки підприємств / Олена Володимирівна Ареф'єва // Недержавна система безпеки підприємництва як суб'єкт національної безпеки України : зб. матер. наук.-практ. конф., Київ, 16-17 травня 2001 р. – К. : Вид-во Європ. ун-ту фінансів, інформ. систем, менеджменту і бізнесу, 2003. – С. 49-53.
12. Ареф'єва О. В. Суперечності розвитку як основне джерело загрози безпеці рівноваги економічних систем / О. В. Ареф'єва, О. С. Шнипко // Актуальні проблеми економіки. - 2006. - № 3 (57). - С. 57-63.
13. Баженова О. В. Аналіз стану економіки України в контексті її



економічної безпеки / Олена Володимирівна Баженова // Проблемы развития внешнеэкономических связей и привлечения иностранных инвестиций: региональный аспект : сб. науч. тр. ДонНУ. – Донецк : Изд-во ДонНУ, 2004. – С. 839-845.

14. Баженова О. В. Застосування системного підходу до аналізу економічної безпеки держави / Олена Володимирівна Баженова // Вісн. КНУ, сер. Економіка. – Вип. 66-67. К. : ВПЦ КНУ, 2003. – С. 122-124.

15. Баженова О. В. Методика визначення оцінки економічної безпеки держави / Олена Володимирівна Баженова // Актуальні проблеми розвитку підприємницької діяльності в Україні : зб. наук. пр. за заг. ред. А. В. Шегди. – Вип. 3. – К. : ВПЦ КНУ, 2003. – С. 4-9.

16. Базилюк А. В. Тіньова економіка в Україні / А. В. Базилюк, С. О. Коваленко. – К. : КФ ДП НДЕІ Мінекономіки, 1998. – 206 с.

17. Баяндін Н.І. Технології безпеки бізнесу: введення в конкурентну розвідку: Навчально-практич.посіб.е. -М.: МАУП, 2002.

18. Бузько И.Р. Экономический риск (методы анализа, оценки и ограничения) – Донецк: ИЭП НАН Украины, 1996.– 331с.

19. Васильців Т.Г. Економічна безпека підприємництва України: стратегія та механізми зміцнення: Монографія. – Львів: Арал, 2008. – 384с.

20. Вітлінський В.В., Наконечний С.І. Ризик у менеджменті. – К.: ТОВ "Борисфен-М", 1996. – 336с.

21. Вітлінський В.В., Великоіваненко Г.І. Ризикологія в економіці та підприємстві: Монографія. – К.: КНЕУ, 2004. – 480 с.

22. Витлинский В.В. Экономический риск: системный анализ, менеджмент. – К., 1994. – 245 с.–Деп. в КГЕУ 17.10.94, №2035–Ук94

23. Власюк О. С. Аналітична оцінка стратегічних напрямків та заходів щодо реалізації програми стабілізації економіки України / О. С. Власюк // НІСД – К. : Вид-во НІСД, 1998. – С. 13-15.

24. Внукова Н.М., Смоляк В.А. Економічна оцінка ризику діяльності підприємств: проблеми теорії та практики / Харківський національний економічний ун-т. Х.: ВД «ІНЖЕК», 2006. – 181 с.

25. Воронкова А.Е., Вечерковські Р.З., Воронков Д.К., Коренев Е.Н., Мажура І.В. Діагностика стану підприємства: теорія і практика / Харківський національний економічний ун-т / А.Е.Воронкова (заг.ред.).- Х.:ВД «ІНЖЕК», 2006. – 447 с.

26. Гичева Н. Ю. Діагностика економічної безпеки підприємства //

Економіка: проблеми теорії та практики. Збірник наукових праць. Випуск 247: В 4 т. Том IV. – Дніпропетровськ: ДНУ, 2004. – С. 634-636.

27. Горячева К. С. Механізм управління фінансовою безпекою підприємства : автореф. дис. на здобуття наук, ступеня канд. екон. наук : спец. 08.06.01 «Економіка, організація і управління підприємствами» / Київський нац. ун-т технологій та дизайну / К. С. Горячева. - К., 2006. – 16 с.

28. Дацків Р. М. Економічна безпека у глобальному вимірі / Р. М. Дацків // Актуальні проблеми економіки. - 2004. - № 7 (37). - С. 143-153.

29. Івашенко Г. А. Ідентифікація дефініції «економічна безпека підприємства» / Г. А. Івашенко, О. Ф. Ярошенко // Науковий журнал «Бізнес Інформ». №9, Харків, 2011. – С. 129 – 131.

30. Кірієнко А. В. Механізм досягнення і підтримки економічної безпеки підприємства : автореф. дис. на здобуття наук, ступня канд. екон. наук : спец. 08.06.01 «Економіка підприємства і організація виробництва» / Київський нац. екон. ун-т / А. В. Кірієнко. - К., 2000. – 19 с

31. Лук'янова В.В. Діагностика ризику діяльності підприємства: - Хмельницький, ПП Ковальський В.В. – 2007. – 312 с.: Бібліогр.: С. 269-285.

32. Лук'янова В.В., Головач Т.В. Економічний ризик: Навч. посіб. – К.: Академвидав, 2007. – 464 с. (Альма-матер).